

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ.198/ΠΙ/2001
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του κτιρίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 8η Νοεμβρίου 2001, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος

Μέλη : Ηλίας Βλάσσης,

Θεόδωρος Δεληγιαννάκης,

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυόμενου του τακτικού Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου

Αλεξάνδρα Μικρουλέα, κωλυόμενου του τακτικού Λεωνίδα Νικολούζου,

Ιωάννης Κατσουλάκος,

Χαρίσιος Ταγαράς και

Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, κωλυόμενου του τακτικού κ. Νικολάου Βέττα.

Γραμματέας : Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυομένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν η από 9.8.2001 **γνωστοποιηθείσα**, σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν. 703/77 όπως ισχύει, **εξαγορά** από την αλλοδαπή εταιρία **LBO France (Question)** ή από συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις τμήματος της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πολυεθνικού ομίλου **Schlumberger**, που αφορά σε μετρήσεις αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Στη συνεδρίαση παρέστη η γνωστοποιούσα εταιρεία LBO France διά της πληρεξουσίας δικηγόρου της Ρέτας Μαμαρέλη.

Στην αρχή της συνεδρίασης, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας, Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί της υποθέσεως και κατέληξε ότι η από 26.7.2001 συμφωνηθείσα συγκέντρωση, η οποία πραγματοποιείται με την εξαγορά από τη γαλλική εταιρεία LBO France (Gestion) ή από συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις τμήματος της επιχειρηματικής δραστηριότητας του (ολλανδικού) πολυεθνικού ομίλου Schlumberger, που αφορά σε μετρήσεις αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές τις οποίες αφορά και ως εκ τούτου προτείνεται η μη απαγόρευσή της. Στη συνέχεια το λόγο έλαβε η πληρεξούσια δικηγόρος της γνωστοποιησάσης εταιρίας, η οποία συντάχτηκε με την εισήγηση της Γραμματείας, ανέπτυξε τις θέσεις της και απάντησε σε ερωτήσεις που της υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής.

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'/4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραληφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλήφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Κατόπιν απεχώρησε εκ της αιθούσης η γνωστοποιήσασα εταιρία και η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνδιασκεφθείσα και αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου, την Εισήγηση της Γραμματείας, τους ισχυρισμούς, τις απόψεις και τις εξηγήσεις της γνωστοποιησάσης εταιρίας, και την ενώπιον της διεξαχθείσα διαδικασία,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Με το από 9.8.2001 (ημ.αρ.πρωτ. 2267) έγγραφό της, η γαλλική εταιρεία LBO France (Gestion) (εφεξής LBO) γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, τη συγκέντρωση επιχειρήσεων βάσει της από 26.7.2001 «Κύριας Συμφωνίας Πώλησης και Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων και Μετοχών», την οποία συνυπέγραψε με την ολλανδική εταιρεία Schlumberger BV (εφεξής Schlumberger).

Με την κρινόμενη συγκέντρωση η LBO και συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις αποκτούν τμήμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας του ομίλου Schlumberger, που αφορά στη μέτρηση αγαθών παρεχόμενων από επιχειρήσεις ή οργανισμούς κοινής ωφέλειας (utility metering business) και ειδικότερα στην απόκτηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των μετρήσεων (i) φυσικού αερίου, παγκοσμίως, και (ii) υπηρεσιών κοινής ωφελείας, ήτοι παροχών νερού, θέρμανσης και ηλεκτρικού ρεύματος και των βοηθητικών υπηρεσιών, παγκοσμίως, πλην των κρατών της Βορείου Αμερικής (εφεξής η εκχωρούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα ως «RMS AA»).

Η αγοραπωλησία των παραπάνω μετοχών και περιουσιακών στοιχείων λαμβάνει χώρα βάσει επιμέρους συμφωνιών, κάθε μία των οποίων καταρτίζεται στη χώρα που βρίσκεται κάθε συγκεκριμένο μεταβιβαζόμενο περιουσιακό στοιχείο ή επιχείρηση. Τα μεταβιβαζόμενα σύνολα μετοχών και στοιχεία ενεργητικού αποκτούνται από διάφορες νέες εταιρείες συμμετοχών, τον έλεγχο των οποίων έχει η LBO, μέσω της διοίκησης διαφόρων γαλλικών αμοιβαίων κεφαλαίων («*fonds communs de placement à risque*» ή FCPR).

Η LBO FRANCE (GESTION) είναι Γαλλική ανώνυμη εταιρεία, συσταθείσα το 1998, η οποία διαχειρίζεται αμοιβαία κεφάλαια που έχουν εγκριθεί από τη Γαλλική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Κατά δήλωσή της εταιρείας, ο όμιλός της έχει ελάχιστες δραστηριότητες εκτός Γαλλίας, ενώ καμία εταιρεία του ομίλου δεν δραστηριοποιείται στην αγορά μετρητών υπηρεσιών κοινής ωφελείας. Επίσης, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, καμία από τις εταιρείες του ομίλου της δεν δραστηριοποιείται στην Ελληνική αγορά.

Η SCHLUMBERGER BV είναι Ολλανδική εταιρεία συμμετοχών, η οποία ελέγχεται (κατά 100%) από την πολυεθνική εταιρεία Schlumberger Ltd, που είναι εισηγμένη στα Χρηματιστήρια της Νέας Υόρκης, του Λονδίνου, του Παρισιού και της Φρανκφούρτης, και ηγείται διεθνούς ομίλου επιχειρήσεων.

Το «τμήμα» RMS AA του ομίλου Schlumberger, ασχολείται με την κατασκευή, πώληση και συντήρηση μετρητών υπηρεσιών κοινής ωφελείας, περιλαμβανομένων μετρητών αερίου, ηλεκτρικού ρεύματος, θέρμανσης και νερού, καθώς και βοηθητικές υπηρεσίες. Ο όμιλος Schlumberger προσφέρει τα προϊόντα αυτά και τις υπηρεσίες σε διάφορες χώρες σε Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αυστραλία, Βόρεια και Νότια Αμερική, μέσω θυγατρικών ή συνδεδεμένων

επιχειρήσεων. Οι κυριότερες δραστηριότητες ασκούνται σε Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ινδονησία και Βραζιλία. Κατά δήλωση των μερών, η Schlumberger BV δεν έχει καμία θυγατρική εταιρεία ή άλλη νομική παρουσία στην Ελληνική επηρεαζόμενη αγορά.

Στην Ελλάδα το RMS AA πωλεί α) προϊόντα μέτρησης εμπορικού και βιομηχανικού ηλεκτρικού ρεύματος και συστήματα ελέγχου κυμάτωσης ηλεκτρικού ρεύματος και δέκτες απευθείας μέσω της Γαλλικής εταιρείας Schlumberger Industries και β) προϊόντα μέτρησης οικιστικού και βιομηχανικού ύδατος μέσω διανομέων. Στην παρούσα φάση δεν πωλούνται στην ελληνική αγορά προϊόντα μέτρησης φυσικού αερίου και προϊόντα μέτρησης θέρμανσης, ενώ κατά δήλωση των μερών, πέραν της πώλησης των προαναφερομένων προϊόντων δεν παρέχεται, από το μεταβιβαζόμενο «τμήμα», στην Ελλάδα καμία συναφής υπηρεσία (τοποθέτηση, συντήρηση, επισκευή). Οι μεγαλύτεροι πελάτες του RMS AA στην Ελλάδα είναι η ΔΕΗ και Δήμοι, όπως ο Δήμος Θεσσαλονίκης.

Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Όπως προαναφέρθηκε το εξαγοραζόμενο «τμήμα» πωλεί στην Ελλάδα προϊόντα μέτρησης εμπορικού και βιομηχανικού ηλεκτρικού ρεύματος και συστήματα ελέγχου κυμάτωσης ηλεκτρικού ρεύματος και δέκτες καθώς και προϊόντα μέτρησης οικιστικού νερού και μέτρησης εμπορικού και βιομηχανικού ύδατος.

Τα ανωτέρω προϊόντα ανήκουν στην ευρύτερη αγορά της μέτρησης υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η οποία καλύπτει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων, συστημάτων και υπηρεσιών μέτρησης και διαχείρισης τόσο της μεταφοράς και διανομής αγαθών και υπηρεσιών παρεχόμενων από επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας όσο και της κατανάλωσης αυτών από τους τελικούς καταναλωτές, αλλά και της παροχής νέων υπηρεσιών για συγκέντρωση δεδομένων και εσόδων.

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Στην υπό κρίση υπόθεση ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Σχετικά με τον ανταγωνισμό, στην Ευρωπαϊκή αγορά μετρητών, πλην της Schlumberger δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός εταιρειών. Στην Ελλάδα οι ανταγωνιστές του RMS AA, εταιρείες SIEMENS και INTRAKOM έχουν παραγωγική δραστηριότητα ενώ οι εταιρείες MADALENA, SPANNEX POLLUX, FIORENTINI και TARTARINI ασκούν μόνο εμπορική δραστηριότητα κυρίως μέσω διανομέων. Σημειωτέον ότι, οι πελάτες (επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) υποχρεώνονται, ειδικά στην περίπτωση των μεγάλων συμβολαίων προμήθειας να προκηρύσσουν διαγωνισμούς σε Ευρωπαϊκή βάση σύμφωνα με την Οδηγία για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Επίσης, για τη διανομή των προϊόντων τους και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης, οι προμηθευτές ή διαθέτουν εγκαταστάσεις σε κάθε Κράτος μέλος ή χρησιμοποιούν τοπικό αντιπρόσωπο ή διανομέα.

Σύμφωνα με το άρθρ. 4 παρ.2, εδαφ.β του ν.703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται και όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα, που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Με την εξαγορά από την εταιρεία LBO France (Gestion) ή από συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις τμήματος της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πολυεθνικού ομίλου Schlumberger, που αφορά σε μετρήσεις αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, δημιουργείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του παραπάνω άρθρου.

Κατά την παρ. 1. του άρ. 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε 10 εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης όταν: α) με τη συγκέντρωση αποκτάται ή αυξάνεται μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών, που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, που αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών, τμήμα της, τουλάχιστον 35% του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται στην εθνική αγορά, τουλάχιστον σε 150.000.000 Ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15.000.000 Ευρώ.

Η εν λόγω συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση για το λόγο ότι πληρούται η μία τουλάχιστον των δύο προϋποθέσεων που θέτει ο νόμος, αφού τα μερίδια του μεταβιβαζομένου τμήματος RMS AA στις αγορές α) μέτρησης εμπορικού και βιομηχανικού ηλεκτρικού ρεύματος και β) ελέγχου κυμάτωσης ηλεκτρικού ρεύματος και δεκτών ανήλθαν το 2000 σε 50% και 70% αντίστοιχα.

Συνεπώς οι επιχειρήσεις είχαν υποχρέωση προηγούμενης γνωστοποίησης της συγκέντρωσης τους, σύμφωνα με το άρθρο 4β του νόμου, και το έπραξαν εμπρόθεσμα (26.7.01 υπεγράφη η Κυρία Συμφωνία Πώλησης και Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων και Μετοχών και 9.8.01 γνωστοποιήθηκε στην Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού).

Σύμφωνα με το αρ. 4γ παρ.1 του ν.703/77, όπως ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Στην κρινόμενη συγκέντρωση υφίστανται επίσης ορισμένοι δευτερεύοντες περιορισμοί που περιλαμβάνονται στην από 26.7.2001 μεταξύ τους συμφωνία, οι οποίοι είναι όμως άμεσα

συνδεδεμένοι με το κύριο αντικείμενο της συγκέντρωσης και αναγκαίοι για την πραγματοποίησή της.

Από πλευράς συνθηκών ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές προϊόντων που αφορά η συγκέντρωση και σε σχέση με το ερώτημα αν η εν λόγω συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, προέκυψαν τα παρακάτω :

- Η απόκτηση του «τμήματος» RMS ΑΑ του ομίλου Schlumberger από τον όμιλο LBO δεν θα αλλάξει τη δομή της αγοράς σε επίπεδο προμηθευτών ούτε αναμένεται να επηρεάσει την ανταγωνιστική συμπεριφορά των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην σχετική αγορά, ήτοι δεν θα επιφέρει μεταβολές στον ανταγωνισμό, δεδομένου μάλιστα του γεγονότος ότι ο όμιλος της εξαγοράζουσας δεν δραστηριοποιείται στις αγορές αυτές
- Οι βασικοί πελάτες των μερών στην εθνική αγορά αποτελούν κατά κύριο λόγο μονοψώνια (βλπ. ΔΕΗ), οι οποίοι στην περίπτωση μεγάλων συμβολαίων προμήθειας προκηρύσσουν διαγωνισμούς σε Ευρωπαϊκή βάση, σύμφωνα με σχετική Οδηγία για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.
- Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, τα μέρη, τα οποία δεν έχουν παραγωγική δραστηριότητα στην Ελλάδα, αντιμετωπίζουν ισχυρό ανταγωνισμό, ενώ δύο εκ των ανταγωνιστών τους, οι SIEMENS και INTRAKOM διαθέτουν παραγωγική δραστηριότητα στη χώρα.
- Δεν υφίστανται νομικά και πραγματικά εμπόδια εισόδου στις αγορές που αφορά η κρινόμενη συγκέντρωση

Συνεπώς η κρινόμενη συγκέντρωση δεν αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις αγορές που αφορά.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει νόμιμος λόγος απαγόρευσης της από 9.8.2001 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, η οποία πραγματοποιείται με την εξαγορά από την γαλλική εταιρεία LBO France (Gestion) ή από συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις τμήματος της επιχειρηματικής δραστηριότητας του (ολλανδικού) πολυεθνικού ομίλου Schlumberger και η οποία δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές που αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την 12η Νοεμβρίου 2001.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4-4-2001).

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτρης Τζουγανάτος

Ιωάννης Κατσουλάκος

Η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη